

1. SZ. MELLÉKLET

GYŰJTŐKÖRI SZABÁLYZAT

1. A könyvtár típusa és feladata

A szakmai irányelveknek megfelelően, az 1997. évi CXL. törvény alapján a Dömsöd Nagyközségi Könyvtár nyilvános, alapfokú közkönyvtári ellátást nyújtó települési könyvtár.

A könyvtár a gyűjtőköri szabályzatban megfogalmazott elvek szerint fejlesztett állományra alapítva végzi szolgáltatásait.

Az állományvédelemmel kapcsolatos feladatokat a könyvtár a 3/1995. számú Kormányrendelet alapján végzi.

Alapfeladata a község lakosságának könyvtári szolgáltatásokkal való ellátása, információs igényeinek kielégítése.

Nem tartozik feladatai közé a helyi lakcímbeljelentéssel nem rendelkező állampolgárok kölcsönzési ellátása. Számukra csupán a helyi könyvtár használat, illetve a tájékoztató munka biztosított.

A község lakosságának életkor-, nem-, rétegződés- és foglalkoztatásbeli differenciáltságának tekintetében a könyvtár is differenciált szolgáltatást nyújt.

Biztosítja a tanuláshoz, a szórakozáshoz, a folyamatos önképzéshez, a szabadidő kulturált eltöltéséhez a könyvtári ellátást, a kutatómunkához szükséges nyugodt körülményeket.

A kulturális értékeket és szakmai információkat hordozó dokumentumok széleskörű elterjesztésével segíti az olvasók általános és szakmai műveltségének gyarapítását.

Együttműködik más könyvtárakkal, közoktatási és közművelődési intézményekkel.

2. A könyvtár társadalmi és regionális környezete

A községben a gazdasági változások hatására sokan változtattak munkahelyet, munkakört. A helyi szövetkezeti rendszer átalakulásával munkahelyek szűntek meg. Ezért sokan művelik újra a kárpótlás útján saját tulajdonba került földjeiket.

Az egyéni vállalkozók száma 346 fő. A településen három ipari zóna működik. Budapest közelsége miatt a lakosok egy része ingázik a fővárosba.

Mégis az itt élők mintegy 10%-a munkanélküli.

A településen egy iskola és egy óvoda működik. Sok fiatal tanul tovább a környező középiskolákban, illetve felsőoktatási intézményekben. Ezért létfontosságú, hogy a felnövekvő generáció a könyvtári szolgáltatások segítségével is megkapja azt az esélyt, hogy felnövekedve kultúrált szakemberként biztosítsa, bizonyítsa szakmai jártasságát és hasznára legyen a társadalomnak.

3. Részletes gyűjtési utasítás

- Nyelvi határ: magyarul megjelenő könyvek.
- Időhatár: a könyvtár alapítása óta megjelent könyvek.
- Földrajzi határ: Magyarországon a nemzeti könyvtermésből válogatva, az Új Könyvekben közzétett teljes törzsanyagot és az ifjúsági jelzésű irodalmat.
- Feldolgozás jellege: ismeretterjesztő, szépirodalom, gyermek- és ifjúsági irodalom.
- Dokumentumok jellege: könyv, periodika, hangzó CD, videoszalag, CD és CD-ROM, számítógépes szoftverek.

4. A kézikönyvtár anyaga

Általános jellegű segédkönyvek. A magyar nyelven megjelent összefoglaló, általános másodfokú bibliográfiák.

Általános, magyar nyelvű lexikonok, enciklopédiák.

Életrajzi lexikonok közül a magyar vonatkozásúak teljes gyűjtési kötelezettségűek. A szótárak és más terminológiai kiadványok közül a magyar etimológiai értelmező szótárak, világnyelvek magyar és idegen nyelvű szótárai. A magyar nyelven megjelent nemzetközi almanachok és eseménytárak gyűjtendőek. A tájékoztatáshoz használható kézikönyvek beszerzése okvetlenül indokolt és szükséges.

5. A szakkönyvtár anyaga

Általános művek

010 Bibliográfiák közül csak az olvasószolgálatban használható aktuális témájú ajánló szakbibliográfiák gyűjtendőek.

020 Könyvtárügy-olvasás. A könyvtári munkára vonatkozó kézikönyvek, a községi könyvtárak működésével kapcsolatos kiadványok, valamint az olvasást általánosan népszerűsítő művek beszerzése szükséges.

1. Filozófia, bölcsélet

170 A magyar nyelvű filozófiai irodalomból az alapismereteket nyújtó művek. A különféle filozófiai irányzatok megismeréséhez szöveggyűjtemények. Ennél mélyebb filozófiai érdeklődés könyvtárközi kölcsönzés útján elégtendő ki.

2. Vallás, mitológia

Gyűjtendők a legfontosabb mitológiai ismereteket nyújtó művek, a vallás keletkezéséről, társadalmi szerepéről szóló munkák, az egyes keresztény és nem keresztény vallások elméleti és gyakorlati szinten tárgyalt összefoglaló szintű kérdéseit tárgyaló művek, az általános tájékozódást szolgáló művek.

3. Társadalomtudományok

A társadalomról szóló alapvető ismereteket tárgyaló könyvek, szociológiák és szociográfiák válogatva gyűjtendők.

300 Szociológia

A magyar szociológiai irodalom kimagasló alkotásai, az országos jelentőségű, de még inkább a tájegység szempontjából hasznos, tanulságos művek.

310 Statisztika

A Magyarországon megjelent összefoglaló jellegű, általánosan tájékoztató kiadványok válogatva. A megyei és helyi statisztikai kiadványok.

320 Politika

A legfontosabb államelméleti művek. Az időszerű politikai irodalom legfontosabb kiadványai.

330 Közgazdaság

Néhány alapvető könyv szerzendő be, különös tekintettel az elméleti jellegű összefoglalásokra, vagy főiskolai, egyetemi tankönyvekre.

340 Jog

A Magyar Köztársaság Alkotmányára alapvetően szükség van. Ezen kívül az érdeklődésre számot tartó jogszabálygyűjteményeket lehet beszerezni, valamint a jog történetével foglalkozó műveket. Elavult jogszabálygyűjtemények, jogi részletkérdések irodalma szükségtelen.

350 Közigazgatás

Csak az átfogó jellegű művek gyűjtendők, továbbá olyanok, amelyek tankönyvek, szintézisek.

370 Nevelés-oktatás

A nem pedagógusok érdeklődésére is igényt tartó művek, szülők számára készült tanácsadók, a serdülő ifjúság részére íródott erkölcsi kérdéseket, társadalmi érintkezés szabályait ismertető, pályaválasztást elősegítő művek válogatott gyűjtése.

390 Néprajz

Beszerzendők a fontosabb alapvető jellegű és közérdekű művek, különös figyelemmel gyűjtendők a vidéki élet néprajzi kérdéseivel foglalkozó művek. Népszerű gyűjtemény kialakítása kívánatos.

5. Természettudományok

A természettudomány minden ágában szerzendők az átfogó, népszerűsítő munkák. A matematika, fizika, kémia, biológia szakcsoportjában gyűjteni kell azokat a munkákat, amelyek a tanulást és megismerést elősegítik. Népszerű gyűjtemény kialakítása kívánatos.

6. Alkalmazott tudományok

Beszerzendők az alkalmazott tudományokról szóló népszerű általános összefoglaló művek, a találmányokról, felfedezésekről szóló népszerűsítő munkák.

610 Orvostudomány

Csak népszerű kézikönyvek, átfogó ismereteket nyújtó művek beszerzése szükséges. Az egészséges életmódot népszerűsítő gyakori betegségekről alapfokon, a széles olvasóközönség számára írt egészségügyi könyvek beszerzendők még.

620 Technika-, műszaki tudományok

Népszerű összegző munkák, kézikönyvek gyűjtendők. Általában a technikai érdeklődés szempontjából a tudományos ismeretterjesztő szakkönyvek gyűjtése indokolt.

630 Mezőgazdaság, erdőgazdaság, vadászat, halászat

Összefoglaló kézikönyvek, a vidék termelésével, mezőgazdaságával kapcsolatos munkák, a község mezőgazdasági jellegének megfelelően.

640 Háztartás

Gyűjtendők az ételkészítésre, lakásberendezésre, a háztartás és lakásépítés, bútortartás, berendezés, háztartás gyakorlati problémáira vonatkozó művek.

Az alkalmazott tudományok további szakcsoportjaiból csak az összefoglaló, gyakorlati szempontokat tárgyaló művek gyűjtendők.

7. Művészetek, sport, játék

745 Díszítőművészet

A képzőművészetek csoportjából az igények és a beszerzési lehetőségek szűk volta miatt csak kisebb gyűjteményt kell létesíteni. Főként bőségesen illusztrált, népszerű művészettörténeti összegzések vásárlandók.

780 Zene

Ugyancsak kisebb gyűjtemény létesítési kívánatos. Alapfogalmakat tisztázó művekből, magyar zenetörténet, népzene, egy-egy nagy zeneszerző életét tárgyaló

kiadványokból. A modern zene iránt érdeklődők igényének megfelelően néhány alpmű a modern zenéről.

790 Filmművészet, színház, tánc

Szakcsoportjait a községben működő szakkörök igényei szerint kell gyarapítani. Mindenképpen szükség van azonban néhány alapvető összefoglaló műre a filmművészetről, a színházról, a népi és társastáncokról.

796 Sport

A községben népszerű sportágakkal kapcsolatos könyveket (horgászat, vadászat, labdarúgás, tenisz) kell gyűjteni, de a modern divatos sportok összefoglaló vagy népszerűsítő művei sem maradhatnak ki.

8. Nyelv- és irodalomtudomány

Nyelvtudomány

Gyűjtendők a népszerű nyelvtörténettel foglalkozó munkák, a magyar nyelvről szóló összegzések. Feltétlenül kívánatos gyűjteni a helyesírásra, nyelvhelyességre vonatkozó műveket. Értelmező szótárak, népszerű szófejtő szótárak, idegenszavak szótára, a világnyelvek szótárai, gyakorlati nyelvtani szótárak is gyűjtendők.

Irodalomtudomány

Gyűjtendők az irodalmat, az olvasást népszerűsítő irodalomtörténetek, írói életrajzok, irodalmi lexikonok, továbbá az irodalompolitika időszerű kérdéseiről szóló kiadványokból válogatás. Feltétlenül kívánatos a magyar irodalomról, és a világirodalomról szóló összefoglaló mű. Feltétlenül szükség van az irodalmunk fő alakjait bemutató életrajzokra, a monográfiákra, a jelentős irodalmi alkotásokat elemző művekre.

9. Földrajz, életrajzok, történelem

908 Honismeret

Szakcsoportjából válogatással beszerzendők az egész országra vonatkozó általános művek, valamint a községre vagy tájegységre vonatkozó művek.

910 Földrajztudomány, útleírások

Vásárlandók a színesen, élményszerűen megírt, bőségesen illusztrált népszerű útirajzok. Szükség van Magyarországra leíró földrajzra, világatlászra, vagy földrajzi almanachra.

920 Életrajzok, bibliográfiák

Nagy szükség van a magyar és külföldi történelem nagyjainak életéről, irodalmunk kiemelkedő alakjainak életéről szóló, népszerű, gazdagon illusztrált életrajzainak gyűjtésére.

930 Történettudomány, világtörténet, művelődéstörténet

Ugyancsak szükség van a magyar és világtörténelmet népszerűen tárgyaló művekre. Az általános történelmi összefoglalásokon kívül hasznos a magyar és világtörténelem jelentősebb eseményeit feldolgozó kisebb művek beszerzése is.

Szépirodalom

Gyűjteményének kialakításánál ügyelni kell, hogy a magyar és világirodalom klasszikusai megtalálhatók legyenek az állományban. Az időszerű témák mellett nagy szerepe van a tudatformálásban a közelmúltat vagy régmúltat bemutató történelmi témájú munkáknak is. A mai magyar és külföldi írók nagy érdeklődésre számot tartó munkáit is be kell szerezni egy-két példányban.

Periodikumok

Napilapok (megyei és országos)

Általános és ismeretterjesztő képeslapok (hetilapok)

- igények és szükségletek szerinti válogatással 10 féle

Folyóiratok

- irodalmi folyóiratok közül legalább 2 féle,
- társadalomtudományi és közművelődési folyóiratok közül 5 féle,
- művészeti folyóiratok közül legalább 2 féle,
- természettudományi folyóiratok közül legalább 5 féle,
- ifjúsági folyóiratok közül legalább 5 féle,
- szakmai (könyvtári és egyéb) folyóiratok közül legalább 3 féle.

Különös tekintettel gyarapítjuk az információs adathordozókat, szoftvereket.

A gyermekrészleg gyűjtőköre

Könyvtárainkban a gyermek olvasói korhatár 14 év. A 14 éven felüli fiatal olvasók egyenlő jogú könyvtárlátogatók a felnőttekkel. A gyűjtőköri irányelveket ennek figyelembevételével határoztuk meg.

Kézikönyvtár

Meg kell alapozni és fejleszteni a gyermekrészleg kézikönyvtárát. Ide kerülnek azok a lexikális művek, szótárak, kézikönyvek, amelyek az általános iskolai tanulók könyvtári olvasásához és iskolai munkájához segítséget adhatnak. Különösen figyelemmel kell lenni a beszerzéseknél a gazdagon illusztrált kézikönyvekre, képes albumokra.

Ismeretterjesztő művek

A gyermekek számára megjelenő ismeretterjesztő könyveket a tudomány és a technika minden ágából több példányban kell beszerezni. Ugyancsak beszerezendők azok a felnőttek készült művek, amelyek nem haladják túl a könyvtár legfejlettebb gyermeklátogatóinak értelmi szintjét.

A beszerzésnél figyelembe veendő nagyobb témacsoportok:

- helyesírási, nyelvi szakkönyvek, nyelvtanulási könyvek,

- természettudományi művek,
- az ember természete, egészségügy,
- technikai könyvek,
- az esztétikai nevelést szolgáló művek, minden művészeti ágban,
- sport és játékkönyvek,
- írói életrajzok, népszerű irodalomelméleti és irodalomtörténeti könyvek,
- népszerű történeteket leíró könyvek nagy emberekről, tudósokról, politikai-, történelmi személyiségekről és történelmi eseményekről,
- földrajzi könyvek, útleírások, útikönyvek.

Szépirodalom

Képeskönyvek

Nem szerezhető be a leporello könyvek, kifestő könyvek, kivágható képes játékfüzetek. Játékszerrel kombinált képes albumok, csak abban az esetben, ha a könyvtári csoportos gyermekfoglalkozásokra alkalmasak.

A képeskönyvek más fajtáit olyan példányban kell beszerezni, hogy a 6-9 éves olvasók igényeit kielégítsék.

Meséskönyvek

Gyűjteni kell a népmeséket, a magyar és világirodalom meseíróinak alkotásait. A klasszikus értékű mesegyűjteményeket nagyobb példányszámban kell beszerezni.

A füzetes gyermekmese sorozatok füzeteit nem kell beszerezni, könyvtári kötésben megvásárolható kolligátumaikat is csak kis példányszámban, mert azok a mesék, amelyek ezekben a füzetekben megjelennek, nagyrészt megvannak a jó minőségű nagyobb kiadványokban is.

Regények, elbeszélések

Nagyobb példányszámban kell beszerezni a gyermekirodalom magyar és külföldi klasszikus alkotásait. A gyermekolvasmányokká vált klasszikus felnőtt regényeket, inkább átdolgozott

kiadásban kell vásárolni. A megjelenő új magyar és külföldi gyermek- és ifjúsági regények minden példányszámát több példányban kell gyűjteni.

Az érdeklődésnek megfelelően kis példányszámban lehet beszerezni az ifjúsági elbeszélésköteteket. Be kell szerezni a magyar és világirodalomnak azokat a klasszikus alkotásait, amelyek a 13-14 éves gyermekek számára alkalmas olvasmányok. Az iskolai kötelező olvasmányokat kiemelt példányszámban kell beszerezni.

A modern regényirodalom alkotásait csak gondosan válogatva lehet megvásárolni, mert ezek nagy része meghaladja a gyermekek fejlettségi fokát.

Versek

A verseskötetek példányszáma – a kisebb érdeklődésnek megfelelően – általában kisebb, mint a prózai műveké.

A gyermekek számára kiadott verseskönyveket teljes számban gyűjteni kell. Be kell szerezni a magyar és külföldi klasszikus költők válogatott vagy összes verseinek kiadását. Élő magyar és külföldi költők közül a legnépszerűbbeket kell beszerezni.

Versantológiákat, versmondás céljára készült gyűjteményeket is lehet vásárolni.

Színművek

A gyermekek számára kiadott színdarabokat, jelenteket, bábjátékokat is gyűjteni kell.

Folyóiratok

A gyermekrészlegnek lehetőség szerint bő válogatási lehetőséget kell biztosítani a gyermek- és ifjúsági lapok és folyóiratok közül.